

۲۰۱۸/۰۳/۲۰

م. عارف عزیز گذرگاه

نوروز خوش آیین

اثر اکادمیسین پوهاند عبدالاحمد جاوید

ز کوی یار می آید نسیم باد نوروزی   ازین باد ار مدد خواهی، چراغ دل بر افروزی

حافظ

«بهار هدیه طبیعت است که با لبخند نوروزی خود، پیام زندگی نو و کار و پیکار نو را به جهان و جهانیان ارمان دارد. انسان جزء طبیعت است و در دامن طبیعت زاده و پرورده شده. از بامداد پیدایش، این موجودی که خداوند اشرف مخلوقاتش نامید، با طبیعت سر ستیز داشته و از گردش ایام راز زندگی را آموخته و راه مهار کردن آنرا دریافته است. از گردش خورشید و گذر ایام، فصل شادی و تلاش را از روز های سرد و جمود زمستان فرق نهاده و در شمارش روز و شبش پرداخته و دریافته که ستارگان ثابت اند و سیارات، سیار. و چه تأثیری در طبیعت دارند. موسم بهار را با شادمانی و جش و سرور آغاز کرده و خزان و زمستان را به امید فرارسیدن بهار انتظار کشیده است. در سرزمین کهن و باستانی ما «آریانا» که گهواره تمدنش نام نهاده اند، باشندگان آن از همان آوان با زمزمه های خوش طبیعت هم آواز بوده و نکته های مهم و درشت آنرا دریافته اند که جزء افتخارات این مردم این مرز و بوم تمدن ساز بوده و هست.

یکی از درست اندیشی و نکته سنجی های مردم این سرزمین، همانا ایجاد آیین زیبای نوروزیست که بر حق شاهد دقت و شگرف اندیشی باشندگان این سرزمین بوده است.

گویند: نوروز یادگار «کیومرث» نخستین شهریار این دیار است و به شهادت تاریخ، همان روزی که دست سرد زمستان از سر مردمان کوتاه شد و طبیعت باز دامن پرگل خود را هموار کرد، پا به عرصه وجود گذاشت و آنروز را «نوروز» نامید. از آن پس همه ساله این روز را با شادمانی و جشن تجلیل کردند و به پیشواز بهار رفتند.

«جمشید» شهریار آریانا که هزاران سال پیش در سپیده دم تاریخ، آنگاهی که در [بلخ بامی] بر اریکه فرمانروایی نشست، آنروز را که خورشید فروردین بر تخت زرینش تابید، نام نوروز کرد.

در آریانای کهن، در خراسان پرشکوه دیروز و بالاخره افغانستان امروزی، در هرجا، در هر شهر و ده و قریه، نوروز را چه در کلبه روستاییان و چه در دربار شاهنشاهان و سلطه جویان، یکسان به عنوان مظهر شگوفانی و پالندگی و تجدید حیات و آغاز تلاش انسان، در کانون نور و طراوت به تجلیل نشانده اند.

اینجا سخن از گوشه روشن فرهنگ پر جلال مردم ماست که با تمدن آریایی آغاز و تا امروز در رگ و احساس ما عجین شده است.

نوروز تنها نام و یا بزرگداشت از یک روز و یا یک محفل شادمانی نیست، بلکه آیین نامه ای از مردمیست که افتخار ایجاد تمدن انسانی را با خود دارند. سیر اندیشه دقیق و آفاقی در سنجش گردش خورشید و تعیین مدار نجوم و تفاوت نبرد روز و شب، در انتخاب روز نوروز و بالاخره پی ریزی علوم نجوم، خود حکایتگر عظمت تمدن این سرزمین را می رساند و تا امروز در شمارش سال و ماه و شب و روز، طوری که در آن ایام پایه گذاری شده، نتوانسته اند کم و یا زیاد کنند و بهتر از تقدیم خورشیدی که همه اش با قانون طبیعت هماهنگ است، بهتری بیاورند.

نوروز، این عید باستانی و افتخار عظمت تاریخی از سالیان دراز و از مدت زمانی که تاریخ شهادت می دهد، با افتخار و سربلندی از جیحون تا اندس، تجلیل می گردد. ولی کمتر کسی به ارزش تاریخی و عمر طولانی آن آگاهی داشته و دارند. **نیاز به شناخت آن بیشتر از پیش افزونی گرفته و خصوصاً درین روزگاری که همه ویران شده و رو به نابودی می رود، و هویت ملی ما مورد سؤال قرار گرفته است، یکی از ضروریات مبرم جامعه ما افغان ها می باشد. و هر افغان با درد و جست و جو گر به شناخت آن نیاز دارد.**

[نوروز خوش آیین] اثریست استادانه و دقیق از استاد گرامی زنده یاد، اکادمیسین «داکتر احمد جاوید»، محقق توانای وطن که با زحمات خستگی ناپذیر خود در ایام غربت این پیام باستانی را به هموطنان به ارمغان گذاشته و گوشه ای از فرهنگ ملی ما را در روشنی قرار داده و به صفحات تاریخ میهن افزوده است. تا باشد که نسل های آینده که بیشک در بازسازی وطن رسالت دارند، این وثیقه را از فرهنگ کهن خود داشته باشد.

انجمن فرهنگ افغانستان – انتشارات بامیان – که محافظت و احیاء فرهنگ ملی افغانی مبنای کارش قرار دارد، افتخار دارد که یک گام بیشتر به هدف خود رسیده و با انتشار این رساله زیبا آنچه را که جزء فرهنگ اصیل ملی ما میباشد به هموطنان عزیز عرضه میدارد.

به روح آن شخصیت فرهنگی بزرگوار دعا می نمایم که «خداوند بهشت برین را برای شان ارزانی داشته، و روح آن بزرگمرد ادب و فرهنگ افغانستان را قرین آرامش ابدی داشته باشد.

یقیناً با کارهای بزرگ ادبی و فرهنگی که در راه معارف افغانستان و تربیه فرزندان جوینده علم و دانش افغانستان انجام داده اند در تاریخ معارف و تحصیلات عالی کشور جاویدان خواهند بود.

عنوان: نوروز خوش آیین
مؤلف: اکادمیسین دکتور احمد جاوید
انجمن فرهنگ افغانستان
انتشارات بامیان

سال نشر: جنوری ۱۹۹۹ – جدی ۱۳۷۸

www.cultureafghane.org

Email : cultureafghane@free.fr